

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 1230

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. II. Pars I. Wien 1799.

403

C O D I C E S

404

cum Biblicarum adhibito in auxiliū *Isidoro, Pseudomacro, Papia,*

Hugitione &c. et praemissis veribus 14. quorum initium:

*Difficiles studeo partes, quas Biblia gestat,
Pandere, sed nequeo, latebras nisi qui manifestat &c.
et 10. aliis calci adjectis:*

Hic ego doctorum compagi scripta sacrorum &c.

Retulit hos Versus e vitioso Codice *Ducangius* in Praef. *Glossarii med. et inf. Lat.* quos e meo emendare lubet. Igitur in prioribus cum lege cui, post v. 3. interpone hunc: *Dante iuuamen eo nihil insuperabile restat, hæc nomina lege nisi nomina, mibi qui 1. quoniam, retines hoc 1. tenet hoc, scribendi 1. scribenti.* In posterioribus *Praevia* lege *Praevie*, *confrillator* 1. *consummator*, *lux dubiorum* 1. *dux*, *malorum* 1. *laborum*, *egis egenorum* 1. *Aegis*, *miser* o quia dego *Minorum* 1. numero quia dego *Minorum*. Vides hic Sodalitium FF. *Minorum*. Igitur alucinata est manus Sec. XV. quae Exemplo nostro praescripsit: *Lucianus frater ordinis S. Aug. beremitarum autor bujus opusculi.* Apage hunc *Lucianum*, quem nemo Literatorum novit, et repone *Guillelmum Britonem Franciscanum*

*Cambrum mortuum 1356. unde Exemplum praesens eo etiam dum vivo scribi potuit. An typis unquam editum fuerit, dubito. Codices mff. offerunt *Ducangius cit. Waddingus, Fabricius, Oudinus, Tannerus.* Finito hoc Opere Nostrum etiam *Prologos Hieronymi* eodem modo exposuisse docet aliis Codex, quem hic illico subiungit habes.*

CCXLV.

Codex membraneus lat. Sec. U. 178 XIV. Folior. 235. f. non una manu perscriptus, rubricis distinctus, et teste Nota praevia Collegio ducale olim legatus a *Thoma nostro Haselbachio*, totus *Hermeneuticus* est, et exhibit: I. Expositiones omnium *Prologorum Hieronymi* in Libros Biblicos, quas hi Versus praecedunt:

*Partibus expositis textus noua cura cor angit
Et fragiles humeros bonus importabile frangit.
Biblia precedunt obscura proemia quedam.
De quibus ignoro quid ut expedit et decet edam.
Mens opus hoc horret sensus ignara laborem
Iussa subit sed iussa nequit removere timorem.
Cur quia nota sibi metuit succumbere moli.
Plus aliis de te quam tu tibi credere noli.*

Im-

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 1230

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. II. Pars I. Wien 1799.

405

HERMENEUTICI

406

*Immoror obscuris leue transuolo sic breuitati
Hereo quod breuitas non deroget utilitati.
Omnipotens opifex (operis?) dator huius et autor
Vt stet opus fer opem calatum rege sis mibi fautor.*

Ad *Guil. Britonem O. M.* de quo
Waddingus, Fabricius, Tanne-
rus, me deducunt hi Verificuli,
qui compositae a se Summae diffi-

cilium Vocabulorum Bibliae mox
relatae, et in Bibliothecis hinc in-
de extanti ita praelusit:

*Difficiles studio partes, quas Biblia gestat,
Pandere, sed nequeo latebras, nisi qui manifestat &c.*

Partibus igitur, ut supra ait, *ex-*
positis textus ad praesentem se
laborem convertit. Non vanam esse
conjecturam isthanc, Biblia glossa-
ta testantur, in quibus Partes bib-
licaे Prologos Hieronymi cum Ex-
positionibus nostris expresso F.
Britonis nomine praefixos habent.
Sed Codicem perlustrare juvat.
Initium dicitur ab Epistola Hier-
onymi ad Paulinum: Frater Am-
brosius tua mibi munuscula &c. in
quam Expositio sic init: Ad eu-
denciam huius epistole quam scribit
Ieronimus ad paulinum presbiter-
rum notandum est, quod paulinus
presbiter elegantis fuit ingenii &c.
Fol. 32. p. 2. in margine legas:
Prologus primus in librum Job.
Nempe ille: Si aut fiscellam jun-
co texerem &c. Additur autem:
Sed secundum parisien. secundus.
Biblia Parisiensia intellige circa
an. 1236. in S. Jacobi Conventu
autoritate et opera Jordani Ma-
gistri gen. O. Praed. et Hugonis
a S. Caro Franciae Provincialis
ita correcte et emendate scripta,
ut teste Lelongio in Bibl. sacra,

et Quetifo in Scriptt. O. P. T.
I. p. 197. ceu Exemplum essent
Parisiis publice expositum. Alter
Prologus, qui etiam in Bibliis
gloss. praeponitur, nobis ille est:
Cogor per singulos scripture diui-
ne libros &c. Psalterium penitus
dissimulatur. Fol. 50. ad Prolo-
gum secundum in Micheam rursus
in margine notatur: Prologus iste
non est in biblia Parisien. Incipit
vero: Sermo dei qui semper ad
prophetas descendit. Et Exposi-
tio: licet iste prologus in pluribus
bibliis (non) scribatur tamen pro-
ppter curiosos eum breuiter uolo
transcurrere &c. Quod novum
Testamentum, cui praeter unam
Jacobi Epistolae Apostolorum de-
funt, adtinet, Brito noster in Bib-
liis glossat. locum socio suo Ni-
colao Lirano cessit, quamvis ma-
nifestum sit, unum eorum in alte-
rius vitula arasse; difficile vero
dispicere, quem plagiarum dicas,
cum συγχέοντι fuerint, illo anno
1356. hoc vero 1340. e vivis di-
gresso. Expositio Prologi Gilberti
Pictavi. in Apocalypsin, quae in
Bib-

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 1230

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. II. Pars I. Wien 1799.

407

C O D I C E S

408

Bibliis praedictis pariter *Lirano* adscribitur, eadem penitus est, quae in nostro Codice habetur.

II. fol. 65. succedit prolixus Recensus *Lectionum* variantium sacri Codicis, non omissis. *Hieronymi Prologis*, omisso tamen *Psalterio*. Fontes laboriosi Compilatoris sunt *Textus Hebraeus*, *Rabbini*, *Septuaginta Interpretes*, *Hieronymus*, *Alii*, *Exemplaria antiqua et moderna*, proque N. T. etiam *Textus Graecus*, quos hisce Notis indicat: *b. Ra. LXX. Jer. al. an. Mo. G.* En specimina. *Frater ambrosius &c.* *Jer.* et ueteris amicitie noua. *sed an. libri non habent noua sed habent sic que a principio amicitiarum fidem probate iam ueteris amicitie preferebant. Jer.* maria uel mare transisse. *Jer. sic.* pitagoras menthphniticos uates. *aliqui habent menthphniticus uates.* *Jer.* cuiusque doctrinas uel doctrinam. *Jer.* ductus captiuus *an. non habent ductus. sed Mo. habent.* *Jer.* maior emente se fuit *al. habent* maiore mente. *Lectiones in Genesin in 50.* Articulos tributae sunt juxta hodiernum numerum *Capitum* et sic ineunt: *In principio creauit deus celum et terram &c.* *Jer.* et tenebre super faciem abyssi. *sed al. habent erant. sed g. he. an. non habent.* *Jer.* et spiritus dei ferebatur. *aliqui habent domini. sed he. an. Je. august. habent dei.* *Jer.* et diuidenter lucem ac tenebras. *al. habent ut diuidenter. sed he. et an. habent et.* *Jer.* producant aque reptile. *sic habent LXX. an. Ra. non reptilia. Jer.* Vniuerseque terre omnique repti-

li. *sic habent he. an. Ra. al. an.* creature. *Jer.* et creauit deus hominem ad ymaginem suam. *al. habent* ad ymaginem et similitudinem. *sed an. Ra. non habent similitudinem ibi. nec LXX. nec he. Jer.* ut habeant ad uescendum. *Ra. non habent* ut habeant. Ita proceditur usque ad finem *Apocalypses*, additis etiam subtiliore calamo, eadem tamen aetate, per margines supplementis. *Job. C. V. v. 7. sic Noster: Quoniam tres sunt qui testimonium dant in celo. bic corrupti sunt quidam libri grecorum, ut ait beatus Hieronymus. qui hoc capitulum non habent in quo maxime roboratur fides catholica. quod autem sequitur. et tres sunt qui testimonium dant in terra &c. habent greci sicut hic iacet in serie. et quomodo spiritus aqua et sanguis unum sint exponit beatus ambrosius in libro de spiritu sancto cap. VI.* Per novum maxime Testamentum frequenter adpellat ad *Biblia Parisiensia*. Graecis literis illum aliquid expressisse non reperio. Ad *Canticum* tamen *Cantic. fol. 107. p. 2.* in margine jacet *Sunamitis hebraice שׁוֹלְמִית*.

III. fol. 148. Novus variantium Lectionum Aparatus, praecedente paullo brevior, omnia tamen eadem pervadens. In *Epistola Hier. ad Paulin.* ad illud: *το δογμα, την μεθοδον, την ἐμπειριαν,* quas voces corrupte adfert Compilator, *Biblia Senonensis* citatur, et ad vocem *Homero centonas inter alia notatur: Cento centonis filtrum* (nobis Filz) gallice feutre. Unde Compilationis hujus Patria erui-

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 1230

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. II. Pars I. Wien 1799.

409

HERMENEUTICI.

410

eruitur, sed de Bibliis Senonenſibus nihil mihi compertum est. Ad Genes. C. I. haec notantur: *In principio &c. Jer. et luceant. he. an. sic. al. ut luceant. Jer. et stellas. potest esse uersus per se. sed parif. legit de uersu precedente sicut hebr. Jer. et posuit eas. he. an. deus. in firmamento. al. ea ut non solum ad stellas sed ad lumina ria referatur. Jer. benedixitque il lis. al. et benedixit eis &c.*

IV. fol. 213. Recensus Errorum in Codicibus Biblicis occurrentium cum emendatione, cui ita praefatur Collector: *Multipliciter apud latinos erratur in sacra scriptura. ex uicio translatoris. uel scriptoris. et impericia lectoris. dum propter diccionum similitudinem uel ponunt vnam pro alia, vel neſciunt que sit verior. Neque his contentus per decursum sequentes Regulas, seu Observations addit: In hebraicis quoque atque grecis diccionibus consimiliter errant ponentes vnam pro alia, vel ignorantes que sit verior. Item erratur per apices M et N videlicet M pro N. item N pro M ponendo. Item erratur etiam per incertitudinem accentus. Erratur etiam quando nescitur. utrum sit dicio una uel plures. Erratur quoque per corruptionem numerorum. Jam singuli hi Canones ordine Librorum S. Scripturae stabiliuntur tristibus exemplis, quantis depravationibus obnoxius fuerit Textus biblicus ante divinum Typographiae beneficium, egregiumque ferunt criticae Collectoris nostri diligentiae testimonium.*

V. fol. 219. Fragmentum variarum Lectionum e Prophetis Zacharia a C. XI. v. 7. et Malachia toto, item e Jobi C. IX. v. 9. ad C. XIV. v. 15.

VI. fol. 220. Adparatus Lectionum variarum in Psalterium. Praeit Hieronymi Praefatio: *Psalterium Romae dudum positus &c. usque ad verba: Unde consueta praefatione &c. Recensus init: Beatus uir qui non abiit. et infra. quecumque faciet prosperabuntur. non est ibi semper. II. Quare fre muerunt. et infra. in uirga ferrea tamquam uas figuli. anti. cum hebr. et greco non interponunt et. Item G. (glossa?) et infra. et exultate ei cum tremore. an. cum hebr. habent in et grecus. &c. Ad Ps. XXI. v. 18. ita commentatur No ster: Foderunt manus meas. hebr. et antiqui habent caru (כָּרְוֹ. כָּרָוֹ) quod hebr. modernus habet cari (כָּרִי) Kennicotto etiam adferente (כָּרִיהּ) propter quod Jeronimus transfert quasi leoni (כָּבֵי). In omnibus ejus Psalterii apud Martia naeum et Vallarsium non nisi Foderunt legis) cuius ratio est, quoniam sicut dicit Jeronimus Joth et Vau (וֹ) sola differunt magnitudine et breuitate. ab antiquo igitur Vau in Joth vel malitia (Judeorum) uel casu breuiata est. et sic ubi antiquitas legit foderunt. noui dicunt quasi leoni. sed sic etiam deficit uerbum propter quod supplent Cinixerunt. (in Hier. Psalt. hebr. Fixerunt, Vinixerunt). Sed forte dicent quod aliud est. quoniam in cari est aleph littera. quod non in caru. Responsio. millesies ei dem*

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 1230

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. II. Pars I. Wien 1799.

411

C O D I C E S I A E N

412

dem nomini numero subtrahitur littera vel additur. Require Gen. XXIII. et IV. Reg. XVII. Quod autem etiam hebreo accidat hec mutatio probatur per II. Reg. XX. 6. Vbi pro Siba quod habemus. hebreus babet in serie (textu) fia. in margine sua. Aliis exemplis facile uti potuisset Criticus; neque enim τε Σια vel Συα etiam apud Kennicottum ullum extat vestigium, sed semper יְהוָה legitur. Ad calcem totius Recensus adscripta est, et opportune quidem Hieronymi Epistola ad Sunniam et Fretellam. Deficit tamen ad Psalm. 139. in verbis: Sed hic et coniunctio superflua est. Integra legitur edit. Vallars. T. I. col. 635.

VII. fol. 232. praecedente folio, quod fragmentum cuiusdam theologici de Incarnatione Transfatus fol. 235. continuatum exhibet temere hic insertum, sequitur 1) Catalogus Expositorum Biblie, ordine Librorum. Recentissimi hos inter Herveus Dolensis in Isaiam, et Radulfus, ut puto, Flaviacensis, de quo sic ad Exodus: Rabanus. uel Radulfus. sicut legi in quadam notula, et non Rabanus. Interim et Rabanus in Exodus scripsit, et Radulfus fortasse non nisi Scriptoris errore ad Exodus ascendit a Levitico, in quem ejus Commentarios habemus. Ad Ecclesiasten citatur Aquilinus, sed legendum videtur Alquinus seu Alcuinus. Rariores praeterea Claudio in Judicum, Ruth et Matthaeum, quem Taurinensem habeo, et Florus in Ep. ad Hebreos, qui Drepanius ille, seu

Magister et Diaconus Lugdun. fuerit. 2) CXXXV. Nomina Virorum illustrium e Libello Hieronymi fine ullo addito, inscripta: Ista sunt nomina virorum illustrium qui aliqua ediderunt de sacra scriptura. 3) Alius Elenchus titulo: Ipsi sunt XII. uiri electi. Audimus. 1. Augustinus ep. 2. Hylarius ep. 3. Origenes. 4. Eusebius cesarien. 5. Eliodorus presb. 6. Ambrosius frater. 7. Dardanus. 8. Paulus. 9. Pelasius. 10. Jovianus. 11. Julius. 12. Faunius. Oppido ignorantem, aut παραδοξον fuisse oportet hunc Nomenclatorem. Pelasium putem Gelasium aut potius Pelagium, cum Jovianus accedat. Quid vero his cum Augustino, Hilario &c. Quis vero Paulus, Julius, Faunius? Maxime ridiculus Ambrosius frater, natus haud dubie ex Hieronymi nota ad Paulinum Epistola, quae incipit: Frater Ambrosius &c.

VIII. fol. 233. usque ad finem praeclari Codicis, qui non inutilis fuisset iis, qui sub Sixto V. Gregorio XIV. et Clemente VIII. in constituenda lectione Vulgatae elaborarunt, Fragmenta Variantium in Prologis saepe dictis Hieronymi et Genesios initio.

CCXLVI.

Codex membraneus lat. Sec. U. 8 XIV. Folior. 385. f. max. per tres columnas luculente exaratus, literis initiorum picturatis et rubricis pulcre distinctus Concordantias Biblicas exhibit, et quidem, si Quetifo et Echardo in Scriptt. Ord.